

SOCIOAUTOBIOGRAFIE

„Noi nu putem dori să ieșim din societate, fără a vrea să încetăm de a fi oameni”. (Emile Durkheim)

Am fost pusă deseori în situația de a-mi analiza sub lupă propria existență, dar niciodată nu am putut să reduc persoana mea la o singură frază, o singură trăsătură definitorie. Acest aspect mă determină să mă gândesc la mine ca la un întreg complex, desăvârșit, construit din multiple părți distincte aflate în relație, întocmai precum observă adepții holismului societatea (caracteristică a societății universale) - „un tot organic, o totalitate cu componente interdependente, asemenea organelor specializate funcțional dintr-un organism biologic (mai ales în concepția sociologică a lui Herbert Spencer [18201903] dar și în cea a lui Marx sau Durkheim)” (Lazăr Vlăsceanu, 2011). Mai mult decât atât, o să-mi arog dreptul de a mă considera o individualitate, un tânăr adult care deține imaginație sociologică și care este conștient de transformările prin care a trecut.

„Suntem ființe sociale” a afirmat Aristotel în „Politica”, iar eu țin să adaug faptul că suntem și ființe creatoare; dincolo de complexitatea minții umane, se află natura care l-a înzestrat pe om cu cele mai uimitoare capacități, inclusiv cea de creator.

De-a lungul timpului, individul a construit lumi, și-a imaginat imposibilul și a pus în practică extraordinarul. Mi-ar plăcea să cred că sunt molecula societății care se află la apogeul procesului creator: de la jurnalul personal la cina pe care o pregătesc pentru ai mei, de la schița în creion pe care am realizat-o noaptea trecută la întregul univers individual care înfruntă schimbările sociale din jur, readaptându-se continuu. Produse culturale și nimicuri personale.

Crezul meu poartă amprenta unei culturi păstrate cu sfințenie de bunicii mei, sau mai degrabă a unei subculturi cu accente rusești versatile. Trecând de la definiția subculturii, o cultură integrată în cea dominantă, dar cu caracteristici proprii, la realitatea satului în care am crescut, punem sub lupă toate aspectele ce țin de o societate în profundă schimbare. Parcă tot ce e arhaic în tradițiile noastre, tot ce respiră ancestralul, frumosul, se preschimbă într-o parte de lume globalizată forțat de generațiile care îmbrățișează modernul.

Copilăria mea, redusă la lucrurile simple de care m-am bucurat în familie, pare un punct nedefinit pe axa timpului.

Socializarea mea, atât primară (care are loc până la vârsta de 7 ani), cât și cea secundară (până în adolescență) a fost marcată de tranziția dintre „eu” și „mine”, distincție făcută de George Herbert Mead în teoria despre dezvoltarea copilului (apud. A. Giddens).

Astfel, pot afirma că adaptarea mea la normele sociale existente, la grupurile sociale secundare

(colegii de clasă, prietenii, vecinii), dar și la sistemul de învățământ românesc a fost facilă, întrucât am fost susținută în permanență de familia mea. Trebuie să admit faptul că învățarea limbii române de la vârsta de 6 ani a fost o reală bucurie pentru mine, în condițiile în care până la vârsta respectivă am vorbit numai limba rusă. Locuind într-o comunitate minoritară de ruși lipoveni, am păstrat tot ce înseamnă limbă, tradiții și obiceiuri specifice.

Procesul de socializare continuă, definit ca serie de transformări ale omului, desfășurat pe tot parcursul vieții în vederea conturării ființei sociale, a avut un început sinuos pentru mine. Am descoperit literatura, teatrul și pictura. În același timp, am văzut că societatea are o predilecție pentru meschin, ipocrit și superficial, că agregările de oameni cu pasiuni similare se dedau materialismului și conflictului de interese. Parcă nimic uman nu mai rămăsese în oamenii de lângă mine. Ulterior, am simțit nevoia să mă ascund într-o bulă de săpun și să împart solitudinea cu ceasul de pe perete.

Instituția totală ar fi fost localizată într-un spațiu văduvit de umbre, mintea mea. Emil Cioran spunea că: „Eu nu am idei, eu am obsesii. Idei poate avea oricine. Nimeni nu s-a prăbușit din cauza ideilor”. Obsesiile mele m-au determinat să îmi doresc să cunosc oamenii, să le descopăr slăbiciunile și grijile, scopurile și iluziile. Mai mult decât atât, am realizat că lumea nu se transformă la ordinele unei puteri care anihilează vechile sisteme și introduce noul, ci că oamenii, în sinea lor, reprezintă schimbarea. Sociologia mi-a deschis o poartă către umanitatea văzută în colectivități, în grupuri sociale ce marchează metamorfozarea întregii societăți.

Deși sociologia ca știință îmi limitează dreptul de a privi grupurile și clasele sociale dincolo de structura lor organizațională și ierarhică, voi încerca să descopăr afinitățile indivizilor prin metodologia potrivită. Voi fi un sociolog nonconformist care alege să reinterpreteze știința, întrucât oricât de multe definiții și teorii am elabora, întotdeauna omul va găsi încă o variantă. Un mare filosof german, Friedrich Nietzsche, afirma că: „E greu să trăiești cu oamenii laolaltă, pentru că e atât de anevoios să taci”. Sunt întru-totul de acord, pentru că majoritatea indivizilor își dau cu părerea despre orice, însă puțini sunt cei care reușesc să persuadeze un număr mare de indivizi. E greu să păstrezi tăcerea în lumea în care toți au devenit peste noapte pseudointelectuali, poeți, artiști, pictori sau sociologi.

De aceea, controlul social, „modalitatea diferită prin care societatea încearcă să își pună membrii într-o singură linie”, este contestat de mulți indivizi.

Numai Karl Marx vorbea despre nevoia de egalitarism și luptă de clasă în vederea unui control social executat de proletariat (clasă dominantă). Democrația a oferit însă o perspectivă mult mai agreabilă, oferind libertate de exprimare tuturor. Cu toate acestea, trăind într-o minoritate izolată, m-am întâlnit deseori cu discriminarea etnică, fie ea directă sau indirectă, „prin aplicarea de prevederi, criterii sau practici, în aparență neutre, care prin efectele pe care le generează afectează persoane dintr-o anumită categorie socială/etnică/ rasială”. I-am ignorat pe cei care vorbeau în necunoștință de cauză sau pe cei cu intenții denigratoare, fiind pentru mine un impuls de a le schimba percepția

despre comunitatea căreia aparțin. Închei prin a-l cita pe Mihail Bulgakov, autorul meu preferat, care spunea că: „Omul fără surprize lăuntrice, fără ceva aparte acolo, în cutiuța lui, nu e interesant”, și prin a adăuga că nu omul, ci societatea în sine este un loc surprinzător, tocmai pentru că oamenii sunt diferiți, fiecare cultură are un alt fond de norme și reguli, iar interacțiunile sunt marcate de aspecte distincte.

Eu și societatea. Tu și cel de lângă tine. Tot ce trebuie să luăm în considerare este zgomotul de fundal, să-l descompunem în 100 de întrebări sociologice și să ne identificăm cu ceilalți, pentru că orice am face, purtăm aceleași biograme. Frumusețea sociologiei este că analizează individualitățile în comunități, că stabilește tipare și relevă excepții. Dacă dincolo de limitele cunoașterii se află necunoscutul, acolo îmi doresc să mă regăsesc, într-o mare de răspunsuri, citindu-l pe Goffman.

IRINA VASILE

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*